

Rezumatul tezei de abilitare

Alin Olteanu

Această teză de abilitare explorează intersecția dintre semiotică, filosofia minții, tehnologie și educație. Expertiza mea în această direcție de cercetare filosofică provine din studiului meu fundamental asupra semioticii educației, care a început cu o disertație doctorală în cadrul programului “Semiotica ca fundament pentru filosofia educației”. În acest context, învățarea este studiată în cadrul filosofiei minții, subsumând considerații fenomenologice, hermeneutice, cognitive și tehnologice. Studiul meu s-a concentrat asupra învățării în contextul educației, conducând la o explorare a învățării în sens larg, dincolo de educația (formală). Contribuțiile mele fundamentale în această direcție de cercetare sunt demonstrate de portofoliul meu de publicații, constând în peste 36 de articole, 4 cărți, 12 capitole, 7 cărți editate și 3 numere speciale de reviste, ceea ce mă recomandă ca un cercetător de top în filosofia educației, în special pentru pionierat în abordarea semiotică din cadrul acesteia (denumită „edusemiotică” în unele cercuri academice). Pentru a încadra subiectele pe care le-am explorat, menționez că am publicat în următoarele reviste academice:

Journal of Philosophy of Education (Olteanu 2014; Olteanu 2019b)

Educational Philosophy and Theory (Lackovic, Olteanu 2020)

Studies in Philosophy and Education (Olteanu et al. 2016; Gómez Redondo, Higuera, Coca, Olteanu 2024;)

Biosemiotics (Olteanu et al. 2020; Olteanu 2021; Olteanu 2022; Olteanu, Romanini 2022; Olteanu, Ongstad 2024; Olteanu, De Leonardis 2025; Mantello, Olteanu 2025)

Semiotica (Olteanu 2016; Viidalepp, Olteanu 2025)

AI & Society (Mantello, Olteanu 2025)

Sign Systems Studies (Campbell, Olteanu, Kull 2019; Boom, Olteanu 2023; Xu, Olteanu, Campbell 2025; Olteanu et al. 2019; Olteanu, Stables 2018; Viidalepp, Olteanu 2025)

Nature Computational Science (Hocquet et al. 2024)

Cybernetics & Human Knowing (Olteanu 2025; Roth, Wieber, Hocquet, Olteanu 2025)

Philosophies (Campbell, Lackovic, Olteanu 2021)

Postdigital Science and Education (Campbell, Olteanu 2024; Lackovic, Olteanu, Campbell 2024)

Social Semiotics (Olteanu 2016; Olteanu 2022)

Human Arenas (Feil, Olteanu 2019)

Information, Communication & Society (Petronis, Roth, Olteanu 2025)

Scientometrics (Rabitz, Olteanu, Jurkevičienė, Budžytė 2021)

Chinese Semiotic Studies (Olteanu, Campbell 2018; Olteanu, Campbell 2019; Campbell, Olteanu, Feil 2020; Olteanu, Campbell 2023)

Punctum (Olteanu, Rabitz, Nalivaikè 2021)

Am publicat două cărți ca unic autor și sunt coautor la alte două. Aceste patru cărți marchează traiectoria mea de cercetare de la o investigație a învățării care abordează întrebări din filosofia educației până la reflecții mai ample asupra societății, culturii, tehnologiei și științei:

(1) *Philosophy of Education in the Semiotics of Charles Peirce: A cosmology of learning and loving* (Peter Lang, 2015);

(2) *Semiotic theory of learning: New perspectives in the philosophy of education* (Routledge 2018);

(3) *Multiculturalism as multimodal communication: A semiotic perspective* (Springer, 2019a);

(4) *Relational and multimodal higher education: Digital, Social and Environmental Perspectives* (Routledge, 2024).

Am (co-)editat zece volume, printre care menționez *Philosophical, semiotic and environmental questions for education: The work and scientific heritage of Andrew Stables* (Springer, 2025), *Philosophy of Artificial Intelligence: Optimistic and Pessimistic Views* (Springer, 2025), *Making media futures: Machine visions and technological imaginations* (Routledge, 2025), *The philosophical entanglements of Charles S. Peirce's semiotics* (special issue 66(1) in *Revue Roumaine de Philosophie*), *Semiotics and its masters: Volume 2* (De Gruyter Mouton, 2023).

Temele cheie la care am contribuit prin publicațiile mele și care mă recomandă pentru coordonarea tezelor de doctorat, sunt:

1. Teoria învățării: Printr-o abordare semiotică, definesc învățarea ca un proces de creare de sens (semioză). Aceasta propune o viziune teleologică asupra educației bazându-se pe semiotica pragmatică a lui Charles S. Peirce. De asemenea, explorez incluziunea și relația dintre învățare și adaptare, legând învățarea ontogenetică și adaptarea filogenetică prin biosemiotică.

2. Modelare: Teza examinează modelarea ca un concept care conectează semioza și cogniția. Critic teoriile tradiționale de modelare *top-down* și propun o interacțiune reciprocă între descompunere și recombinație a complexității. De asemenea, explorez modelarea științifică și rolul imaginației în cercetarea științifică.

3. **Alfabetizare:** Publicațiile mele se concentrează pe alfabetizare ca o preocupare semiotică, subliniind rolul acesteia în studiile media, multimodalitate (*multimodality*) și alfabetizarea postdigitală. Susțin o abordare a alfabetizării orientată spre sustenabilitate, integrând perspective cognitive și mediatice.

4. **Critică culturală:** Cercetarea mea critică teoriile dominante despre multiculturalism și identitate culturală, propunând o teorie semiotică a multiculturalismului care evită prejudecățile ideologice.

5. **Tehnologie:** Abordările mele susțin teza *Mind-Technology*, care postulează că filosofia minții și filosofia tehnologiei abordează aceeași preocupare: munca minții de a se extinde. Dezvolt o teorie semiotică a tehnologiei, explorând subiecte precum inteligența artificială, tehnologiile emoționalizate și rolul imaginației în crearea de *media futures*.

Teme propuse pentru teze de doctorat

Temele de cercetare pe care le propun se încadrează în trei domenii largi, toate într-o cheie semiotică: teoriile ale minții externaliste (*externalist mind theories*), filosofia tehnologiei și filosofia educației. Aceste căutări conduc la o explorare semiotică a imaginației ca element central al tezei *Mind-Technology*, cu posibile teme de cercetare care includ teoria semiotică a tehnologiei, tehnologiile limbajului, rolul imaginației în inferență și *media futures*. În cadrul acestor trei domenii, propun următoarele posibile subiecte pentru lucrări de doctorat:

1. **Tehnologie fără Natură, Minte fără Rațiune:** Dezvoltarea unei filozofii semiotice a tehnologiei care evită conceptul de „Natură” și dualismele moderne precum minte/materie, concentrându-se pe tehnologie ca proces de auto-extindere a minții.

2. **Tehnologii de limbaj** (*Language technologies*): Criticarea glotocentrismului (primatul limbajului) și explorarea rolului imaginației în modelarea artefactelor tehnologice, subliniind integrarea mediilor analogice și digitale.

3. **Continuitatea Simulare-Imaginație:** Investigarea continuității dintre simulare și imaginație, considerând imaginația o versiune cognitivă, de complexitate superioară, a simulării.

4. **Imaginația în Inferență:** Studiul abducției la Peirce și legătura acesteia cu imaginația, conectând teoriile axate pe reprezentare cu cele axate pe interpretare.

5. **Mintea ca Devenire, Percepția ca Inferențială:** Explorarea tezei continuității *Mind-Technology* prin integrarea *Extended Mind Theory*, a computaționalismului eco-cognitiv și a biosemioticii, punând accent pe minte ca devenire și percepția ca inferențială.

6. O Teorie Semiotică a Tehnologiei: Integrarea *Mind Extended Theory*, computaționalismul eco-cognitiv și biosemiotica într-o filozofie semiotică unificată a minții și tehnologiei.

7. Artefacte Tehnologice, Alfabetizare, Sustenabilitate: Analiza artefactelor tehnologice ca schele (*scaffolding*) pentru alfabetizare și sustenabilitate, având în vedere rolul lor în modelarea mediilor și a posibilităților imaginative.

8. Integrare Analogică și Digitală: Examinarea integrării proceselor analogice și digitale, punând accent pe digitalizare ca proces de abstractizare a enunțurilor și reintegrarea lor în medii analogice.

9. Emergența ca schelă semiotică (*semiotic scaffolding*): Studiul emergenței ca proces de *semiotic scaffolding*, în care noile artefacte tehnologice sporesc complexitatea mediului și posibilitățile imaginative.

10. Implicații pentru științele umaniste digitale (*Digital humanities*): Explorarea rolului digitalizării și al transformărilor transmedia în științele umaniste digitale, subliniind conceptul semiotic de modelare.

11. Inteligența artificială și comunicarea artificială: Investigarea tehnologiilor emergente precum comunicare artificială, mai degrabă decât inteligență artificială, utilizând o abordare biosemiotică.

12. Legătura dintre imaginație și imaginar: Studiul relației dintre imaginație în cogniție și imaginarele sociotehnice, explorând relația lor bidirecțională și implicațiile pentru posibilitățile media și sustenabilitate.

13. *Scaffolding media futures*: Analiza rolului imaginației în producerea media viitorului, cu accent pe inferența activă și procesele bazate pe abducții.

Prince aceste subiecte îmi propun să avansez cercetarea semiotică în filosofia minții, tehnologiei și educației, cu accent pe imaginație, modelare și interacțiunea dintre minte și tehnologie.

Consider că propunerea mea de a îndruma teze de doctorat este susținută de publicațiile mele, pentru care am primit o recunoaștere academică semnificativă. Îndrumarea mea doctorală va contribui la dezvoltarea unui cadru semiotic care abordează provocările contemporane din filosofia educației, minții și tehnologiei.